

پاک کردن صورت مسأله

دکتر پروانه صفایی مقدم
 روانشناس بالینی

قتل دیگران با استفاده از قاتلان اجاره‌ای، نوعی آسیب اجتماعی است که اغلب توسط افرادی انجام می‌شود که هم وضعیت خوب مالی و هم هوش هیجانی بالا در متقاعد کردن افراد به قتل فرد موردنظر خود دارند. برای مثال خانمی که همسرش درگیر اعتیاد است، به جای جدایی سعی می‌کند با برداشتن او از سر راه خود، صورت مسأله را پاک کند. عمده کسانی که درگیر این نوع قتل‌ها می‌شوند، افرادی با سطح پایین مالی یا معتاد هستند و کمتر کسی پیدا می‌شود که به خاطر هیجان ناشی از کار، مرتکب قتل شود. اینها افرادی هستند که می‌خواهند یک شبه ره ۱۰۰ ساله را بروند و تصور می‌کنند با این کار پول چشمگیری کسب می‌کنند، اما به پایان ماجرا فکر نمی‌کنند. این افراد درگیر اختلالات ضداجتماعی هستند و سعی می‌کنند متفاوت از هنجارها عمل کنند. خانواده‌های آدمکشان اجاره‌ای، گرفتار آسیب‌های اجتماعی بوده و اغلب با مسائلی مانند اعتیاد، فساد یا فقر دست به گریبان هستند. آنها به مرحله‌ای رسیده‌اند که چیزی برای باخت ندارند و به همین علت در مقابل پیشنهاد آدمکشی از سوی دیگران، مرتکب قتل می‌شوند. مثلاً قاتل فیلم خسوف، شخصی بود که در دوران کودکی به شدت آسیب دیده بود و برای دستیابی به اهداف خود، سعی می‌کرد تمام موانع و افراد سر راهش را از بین ببرد. پس از بررسی‌های شخصیتی او، به این نتیجه رسیدند که این فرد در دوران کودکی رفاه کافی نداشته و شاهد تحقیر شدن پدرش توسط کارفرما بوده است که تجربه این لحظات باعث شد تا دست به ارتکاب جرم بزند.

نکته دیگری که باید به آن توجه داشت، این است که گاهی ممکن است شخص مشکل شخصیتی یا ضداجتماعی نداشته باشد اما مواجهه با برخی مشکلات مانند خیانت همسر یا ورشکستگی او را به مرحله‌ای رسانده که نمی‌توان از این شخص انتظار رفتار معقولانه داشت. اگر بهره هوشی افراد را در شرایط نرمال ۱۰۰ در نظر بگیریم، در زمان خشم یا نشاط بیش از حد، این میزان به عدد ۳۰ و در حد هوش جلبک کاهش پیدا می‌کند که از چنین بهره هوشی نمی‌توان انتظار داشت عاقلانه فکر کند و تصمیم بگیرد. به همین علت است که وقتی به او در ازای قتل پیشنهاد پول می‌شود، به خاطر ترس زیاد و هیجانات بالا، مرتکب آن می‌شود، بدون این‌که تبعات قانونی آن را در نظر بگیرد.

در خصوص جلوگیری از این شرایط باید گفت وقتی زن و شوهری به حالت تنفر و انزجار می‌رسند، با تکرار جمله من از همسرمتنفرم، درواقع به این حس منفی خود شاخ و برگ می‌دهند. هرچه موج تنفر بیشتر شود، اراده درونی فرد برای از بین بردن آن شخص بیشتر می‌شود. اگر این حس تنفر از پدر، مادر، فرزند یا همسر وجود دارد، فرزند بهتر است به جای کشتن والدین خود، از آنها جدا شود و فاصله بگیرد. اگر فرد مورد تنفر همسر یا دوست است، بهتر است تنفر را با جدایی خود از فرد مقابل، نشان داد تا کشتن او. ما نباید به این فکر کنیم که هیچ راهی جز نابودی فرد مقابل وجود ندارد. بالاترین تنبیه این است که خودمان را از فرد مقابل دریغ کنیم. متأسفانه افراد در چنین شرایطی تعقل نکرده و با اقدامی نابه‌جا، درواقع خود را نابود می‌کنند.

آدمکشان اجاره‌ای، پدیده‌ای رو به رشد

او با اشاره به ماده ۲۱۱ سابق قانون مجازات اسلامی ادامه داد: «قانونگذار در این ماده برای آمر قتل حبس ابد و برای مرتکب قتل، قصاص در نظر گرفت که البته در ماده ۳۷۵ قانون مجازات اسلامی سال ۱۳۹۲، بحث اکراه مطرح شد. بنابراین با وجود این‌که آمر دستور قتل را صادر می‌کند اما قاتل درواقع همان کسی است که مرتکب قتل می‌شود. این نوع برخورد قانونی باعث شده تا بسیاری از افراد که قصد کشتن دیگری را دارند، با سوءاستفاده از این قانون، به قاتل اجاره‌ای مزد پرداخت کنند تا درازای مزد، فرد موردنظر خود را به قتل برسانند. در مواردی و پیرو نوعی روابط سنتی که مربوط به داش‌مشتی‌های سابق است، گاهی رفاقت میان افراد هم باعث می‌شود تا افرادی که سابقه ارتکاب قتل هم ندارند، در راستای وظیفه رفاقتی اقدام به قتل رقیب یا دشمن دوست خود کنند.

این جرم‌شناس با اشاره به این‌که قتل‌های اجاره‌ای در میان خانواده‌ها نیز رسوخ کرده، گفت: «در مواردی مانند عدم رضایت زن و شوهر از یکدیگر، جدایی جنسی و جسمی، ازدواج اجباری و تعلق خاطر پیدا کردن یکی از زوجین به فرد دیگر، باعث عمیق‌تر شدن اختلافات شده و زن یا شوهر احساس می‌کنند زندگی‌شان دوام چندانی ندارد و به نوعی یکدیگر را سد راه زندگی می‌دانند. در نتیجه برخی زنان و مردان با استفاده از یک قاتل اجاره‌ای، اقدام به حذف زن یا شوهر خود می‌کنند.»

نجفی‌توانا در مورد تیپولوژی قاتلان اجاره‌ای توضیح داد: «قاتلان اجاره‌ای معمولاً از طبقه پایین و فرودست اجتماع هستند و درآمد و شغل ثابتی ندارند. از لحاظ رفتار اجتماعی نیز، سوابق متعدد زورگیری و زد و خورد فراوان داشته و آمادگی انجام جرایم متعدد، در ازای دریافت پول و حتی خدمات جنسی دارند. البته اگر دستگیر نشوند، در سطح حرفه‌ای و تخصصی وضعیت مالی خوبی دارند و حتی به عنوان متخصص نیز شناخته می‌شوند که نمونه‌های آن در میان جاسوسان و افراد وابسته به نهادهای امنیتی در دنیا بسیار مشاهده می‌شود. در بسیاری از کشورهای دنیا افرادی وجود دارند که در راستای انجام وظیفه، مباردت به قتل دیگران می‌کنند اما پس از بازنشستگی هم در مواردی از آنها و تجربیات‌شان برای حذف رقبای سیاسی و تجاری استفاده می‌شود.»

نجفی‌توانا جرم‌شناس، درباره قاتلان اجاره‌ای با اشاره به استفاده آدمکشان اجاره‌ای، پدیده‌ای است که از مدت‌ها پیش وجود داشته اما در سال‌های اخیر شکل خاصی یافته و به عنوان قاتلان حرفه‌ای یا مزدور و بالندگی تساهل هستند که با پرداخت مزد از افراد آدمکش استفاده ابزاری می‌روند که در آن، ایدئولوگ یا فاعل معنوی یا مراد و هدف، ضرب و جرح یا انفجار اماکن عمومی، شخصی، تجاری، خود خصوصیت شخصی یا قربانی ندارند و گاهی حتی با شما ندارم اما ماموریتی است که به من محول شده و مرا دیده شده افرادی به توجه و اشخاص تحت امرشان م‌کنند. انگیزه‌ها نیز متفاوت است و قتل‌های اجاره‌ای

گاهی ممکن است
 شخص مشکل
 شخصیتی یا
 ضداجتماعی نداشته
 باشد اما مواجهه با
 برخی مشکلات مانند
 خیانت همسر یا
 ورشکستگی او را به
 مرحله‌ای رسانده که
 نمی‌توان از این شخص
 انتظار رفتار معقولانه
 داشت